

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ НА ПРИКЛАДІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Кармінська-Белоброва М.В., аспірантка
Харківська державна академія культури

На сьогодні перед нашою країною стоїть актуальна проблема нестачі ресурсів органів місцевої влади та нестабільність їхніх дохідних джерел. Наразі, незважаючи на структурні зміни в економіці України, система місцевого оподаткування має низку недоліків. У першу чергу до них належать: велика різноманітність місцевих податків і зборів, дуже низька фіскальна роль місцевих податків і зборів, а також надмірні витрати податкового апарату держави з адміністрування місцевих податків і зборів. Усі ці наявні проблеми вказують на недосконалість системи місцевого оподаткування в країні та на об'єктивну необхідність його реформування.

У розвинутих країнах світу місцеві податки та збори займають значну питому вагу у загальній сумі грошових надходжень органів регіональної і місцевої влади (у таких європейських країнах [1, с.9], як Данія, Іспанія, Норвегія, Швеція, Фінляндія, Швейцарія - більш ніж 40 %).

Практика місцевого оподаткування в країні приводить до висновку, що система місцевих податків і зборів виконує на сьогоднішній день допоміжну роль щодо державного оподаткування і відноситься до таких об'єктів, що або не мають державного фіскального значення, або за своєю природою, не можуть бути охоплені державними податками.

Структура надходжень місцевих податків і зборів в Україні є нераціональною: близько 75 % усіх надходжень забезпечують лише комунальний податок і ринковий збір [2, с. 29].

Як приклад того, яку роль відіграють саме місцеві податки і збори у формуванні бази фінансових ресурсів місцевих бюджетів [3, с. 78], розглянемо структуру податкових надходжень Харківської області за 2007 рік.

З таб. 1 видно, що бюджет Харківської області за рахунок саме місцевих податків і зборів у 2007 році поповнився лише на 2,0% від загального за рахунок відрахувань від загальнодержавних податків і зборів. Структура податкових надходжень Харківської області за 2007 р. свідчить про те, що податкові надходження в 2007 році більш ніж на 70 % складаються з податку з доходів фізичних осіб, тобто бюджет істотно залежить від обсягів доходу, що одержують фізичні особи. А також, що навіть більш істотно, від нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів, встановлених для бюджету області.

Надходження загального фонду бюджету Харківської області	Відсоткове відношення
Податок з доходів фізичних осіб	74,6 %
Плата за землю	11,6 %
Єдиний податок	4,6 %
Місцеві податки і збори	2,0 %
Інші	7,1 %

Таб.1. Структура надходжень загального фонду бюджету Харківської області за видами податків та зборів у 2007 році .

На підставі цього можна зробити висновок про недостатній рівень самостійності бюджету регіону і великої залежності його від рішень центральних органів влади.

У той же час до переліку місцевих податків і зборів пропонується додати податок на нерухомість, податок на прибуток підприємств, податок на спадщину. Ці податки дозволять перерозподіляти кошти між різними прошарками населення, встановити залежність між обсягами дохідної частини місцевих бюджетів і результатами господарювання тих підприємств, які знаходяться на території відповідних регіонів.

На сьогоднішній день однією з найбільш гострих проблем системи місцевого оподаткування є передача майже 100 % надходжень із податку на додану вартість та податку на прибуток підприємств у державний, а не місцевий бюджет. Це приводить до зниження зацікавленості місцевих органів влади в збільшенні бази оподаткування, що, у свою чергу, утворює певні проблеми для поповнення державного бюджету.

Проаналізувавши сучасний стан системи місцевого оподаткування, можна зробити висновок, що дохідна частина місцевого бюджету істотно залежить від рішень центральних органів влади і має недостатній рівень самостійності. Тому основними джерелами фінансування регіонального бюджету мають стати ті, на які реальний вплив щодо їхньої мобілізації, а також повернення яких через соціальні та інші послуги, що надаються суспільству, будуть мати місцеві органи самоврядування.

Використана література:

1. Огонь Ц.Г. Доходи місцевих бюджетів та напрямки їх реструктуризації // Фінанси України. – № 5, 2006. – С. 3-11.
2. Павлюк К.В. Формування доходів місцевих бюджетів // Фінанси України. – 2006. – № 4. – С. 24-37.
3. Звіт Харківської обласної державної адміністрації «Що зроблено» 2007 // Блиц – Принт. – 2008. – 183 с.